

Sygn. akt V U 1033/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Radosław Buko**

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Pezena

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 roku w Słupsku

odwołania Z. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 17 kwietnia 2013 roku znak (...)

w sprawie **Z. Ł.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o emeryturę

I. oddala odwołanie

II. zasądza od ubezpieczonego Z. Ł. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. 60 zł (sześćdziesiąt zł) tytułem zwrotu kosztów procesu

UZASADNIENIE

Ubezpieczony Z. Ł. wniósł odwołanie od decyzji z dnia 17.04.2013 roku, znak: (...), domagając się jej zmiany, poprzez przyznanie prawa do emerytury.

Zaskarżył powyższą decyzję organu rentowego w całości, zarzucając jej, że została ona oparta na błędnym ustaleniu faktycznym, które stanowiło podstawę rozstrzygnięcia, tj. błędnym przyjęciu, iż nie został udowodniony 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z uwagi na brak 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony Z. Ł., urodzony (...), złożył w dniu 05.04.2013 roku wniosek o emeryturę.

Wraz z wnioskiem przedłożył zaświadczenia i świadectwa pracy, którymi udokumentował nie kwestionowany przez pozwanego organ rentowy staż ubezpieczeniowy wynoszący łącznie 31 lat 8 miesięcy i 11 dni okresów składkowych, w tym żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony w chwili składania wniosku nie należał do OFE. Pozostaje w stosunku pracy.

dowód: **akta emerytalne ZUS:** wniosek k. 1 – 3, kwestionariusz k. 4, karta przebiegu zatrudnienia na dzień 01.01.1999 r. k. 22, zaskarżona decyzja k. 23.

Ubezpieczony domagał się doliczenia do stażu pracy zatrudnienia w warunkach szczególnych w Spółdzielni (...) w B. w okresie od 07.10.1974 r. do 12.04.1983 r.

bezsporne

W okresie od 07.10.1974 r. do 12.04.1983 r. tj. przez 8 lat 6 miesięcy i 6 dni ubezpieczony Z. Ł. zatrudniony był Spółdzielni (...) w B. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego z przyczepą. Nie korzystał ze zwolnień lekarskich ani urlopów bezpłatnych.

dowód: **akt emerytalnych ZUS:** świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 08.05.1998 r. – k. 8, **akta o kapitał początkowy ZUS:** świadectwo pracy z dnia 08.05.1998 r. – k. 29 – 30

Ubezpieczony według stanu na dzień 01.01.1999r. nie posiada wymaganego 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

dowód: j/w

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego Z. Ł. nie zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) w związku z art. 32 oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 – w brzmieniu obowiązującym do końca grudnia 2012r. - emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Obecnie od 01.01.2013r. brak jest obowiązku rozwiązaniu stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem jako warunku nabycia prawa do emerytury.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2).

Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w

przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczony Z. Ł. ma ukończone 60 lat, ukończył je w dniu (...)r., nie jest członkiem OFE, posiada wymagany ponad 25 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 01.01.1999 roku.

Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 01.01.1999r.

Zgodnie § 22 ust 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

Zważyć przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 KPC, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok Sądu Najwyższego z 4 października 2007 r. I UK 111/07).

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Przy czym dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2010 roku, sygn. II UK 21/10, LEX nr 619638). Zatem decydującą rolę przy analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod jedną z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów. Nie wystarcza tu samo przekonanie pracownika, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00 - OSNP 2003,

nr 17, poz. 419; z dnia 14 grudnia 2009 r., I UK 218/09 - LEX nr 577817 oraz z dnia 6 grudnia 2010 r., II UK 140/10 - LEX nr 786382).

W świetle art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w tymże rozporządzeniu. Przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia stanowi zresztą, że akt ten ma zastosowanie do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4 - 15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do niego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 (i art. 24 ust. 1) ustawy emerytalnej, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (por. między innymi wyroki z dnia: 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008/5-6/81; 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008/21-22/328; 06 grudnia 2007 r., III UK 62/07, Lex Nr 375653; 06 grudnia 2007 r., III UK 66/07, Lex Nr 483283; 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepublikowany; 05 maja 2009 r., I UK 4/09, Lex Nr 509022).

W załączniku A do powyższego rozporządzenia w Dziale VIII pkt 2 wskazano prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów.

W ocenie Sądu już analiza świadectwa pracy w warunkach szczególnych pozwala przyjąć, że ubezpieczony Z. Ł. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie od 07.10.1974 r. do 12.04.1983 r. tj. przez 8 lat 6 miesięcy i 6 dni w Spółdzielni (...) w B..

Pozostałe okres zatrudnienia, na które powoływał się ubezpieczony w toku postępowania tj. okres pracy jako dyspozytor-magazynier od 01.08.1969 r. do 26.10.1971 r. w (...)w J. oraz pracy jako uczeń przyzakładowej (...) w okresie od 01.09.1966 r. do 30.06.1969 r. w S. Fabryce (...), obecnie Fabryce (...) S.A. w S., gdyby nawet ubezpieczony udowodnił w toku postępowania, że w powyższych okresach wykonywał prace w warunkach szczególnych to i tak po doliczeniu okresu uznanego przez Sąd tj. 8 lat 6 miesięcy i 6 dni z tytułu zatrudnienia w Spółdzielni (...) w B. nie przekraczałoby to wymaganego 15 letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnych charakterze na dzień 01.01.1999 r.

W tym miejscu jedynie nadmienić należy, że również okres służby wojskowej tj. od dnia 27.10.1971 r. do 16.10.1973 r. nie mógłby zostać ubezpieczonemu doliczony do pracy w warunkach szczególnych, bowiem ubezpieczony nie powrócił po zakończonej służbie na swoje stanowisko pracy i do swojego zakładu pracy.

Należy podkreślić, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności nie związanych z zajmowanym stanowiskiem.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd ustalił, że nie został spełniony warunek przepracowania co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach. Ubezpieczony nie wykazał, że przez okres 15 lat stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w warunkach szczególnych, tym samym nie została spełniona jedna z przesłanek

wymaganych przy ubieganiu się o prawo do emerytury w wieku obniżonym, przewidzianej w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na marginesie nadmienić jedynie należy, że ubezpieczony, mimo wezwania Sądu do osobistego stawiennictwa, celem przesłuchania w charakterze strony na rozprawę w dniu 12.09.2013 r. nie stawił się. Sąd nie miał zatem możliwości przesłuchania ubezpieczonego jako strony na okoliczność ustalenia wykonywanej pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie ubezpieczonego, o czym orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 i 108 § 1 k.p.c. zasądzając od ubezpieczonego Z. Ł. jako przegrywającej sprawę koszty poniesione przez organ rentowy tytułem zastępstwa procesowego. O zasądzenie tych kosztów pełnomocnik organu rentowego wnosił w odpowiedzi na odwołanie. Sąd zasądził kwotę 60 zł stanowiącą minimalne wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym należną w sprawach o świadczenie z ubezpieczeń społecznych tj. w oparciu 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku.